

Шауренко А.В.
аспірантка Уманського державного
педагогічного університету імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

**ВОДОПОСТАЧАННЯ І ГАЗИФІКАЦІЯ СІЛЬСЬКИХ ДОМОГОСПОДАРСТВ
УКРАЇНИ ЗА ПЕРШЕ ДЕСЯТИЛІТТЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ (ВІННИЦЬКА,
КІРОВОГРАДСЬКА, ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТІ)**

Українська історична наука сьогодні перебуває на порозі нового етапу свого розвитку. Адже, інтеграційні процеси, що існують у нашому суспільстві торкнулися і сфери гуманітарних наук. Перебудова вітчизняної історичної науки, яка здійснювалася останнє десятиріччя, була спрямована у бік її очищення від ідеологічних нашарувань радянського минулого, пошуку історичної правди, ліквідації білих плям тощо. Натомість, наводячи паралелі з розвитком історичної науки країн Західної Європи, очевидним стає відсутність до останнього часу у вітчизняній історичній науці спроб спрямованих на вивчення повсякденного життя народу, його побутового аспекту у регіональному розрізі.

На сучасному етапі трансформації українського суспільства наша держава зустрічається з низкою проблем, які уповільнюють її розвиток. На сьогодні одним з найгостріших питань є сільські проблеми, актуальність рішення яких потребує активного державного втручання.

Дослідження сільського населення як окремого об'єкту, що проводились в минулі роки, стосувалися в першу чергу проблем пов'язаних з міграцією сільського населення до міст. Пізніше увагу було зосереджено на вивченні трудових ресурсів села, проблемах реформування сільськогосподарської сфери, розвитку фермерства та підприємництва. На разі складається парадоксальна ситуація, коли в країні зі значною часткою агропромислового сектору спостерігається зростання бідності. Населення, що живе на родючих землях, не може нагодувати навіть саме себе. Разом з тим, загальний занепад торкнувся не тільки виробничої, а й гальмуванням розвитку комунального господарства на селі.

Системи водопостачання, каналізації і газопостачання населених місць призначені для забезпечення населення питною водою та газом, а також для водовідведення стічних вод і подальшого їх очищення. Відсоток цих показників характеризує рівень благоустрою сільських домогосподарств.

В 1990-ті роки селяни продовжували відчувати дискомфорт через невирішеність проблем з централізованого постачання. 14 березня 1992 р. Кабінет міністрів України

постановою №134 затвердив «Програму водопостачання сільських населених пунктів України на період 1992-2000 роки», яка передбачала будівництво у 6 тис. селах 52,3 тис.км. водогінних мереж [1]. Через складні економічні умови завдання її не виконувались. Централізованим водопостачанням забезпечено лише 1,2 тис. сіл або 20% від поставлених завдань, побудовано лише 5,5 тис. км. водогонів або 10,5% запланованих. Не будувалась в селах і побутова каналізація [6].

Якщо розглядати це питання у більш вузькому розрізі, беручи до уваги регіональний аспект, то на 1 січня 1996 р. у селах Черкащини 8,9% (29049 квартир) сільських житлових будинків були забезпечені водопостачанням і 6,7 % (21851 квартир) каналізацію. На 1 січня 2001 р. водопостачання – 14,3% (47783 квартири), каналізації – 12,4% (41458 квартири). Відповідно станом на 1 січня 1991 р. 5,4% і 5,0%.

Кількість сільських населених пунктів, що мають водопровід у Кіровоградській області: 1996 р. і 2001 р. відповідно 271 і 269. (зменшення характеризується об'єднанням або ж зникнення населеного пункту з адміністративної карти області!). Каналізації на кінець 1995 р. мають 10 населених пунктів, на 1 січня 2001 р. – 11 [2, №13].

Водопостачання і каналізація у селах Вінницької області характеризується наступними цифрами: 1996 р. – 4,7% (21388 квартир) забезпечені централізованим водопостачанням і 1,5% (7080 квартир) – каналізацією. Відповідно у 2001 р. – 6,6% (30232 квартири) і 4,6% (20936 квартир) [5].

Із проголошенням незалежності перед державою гостро постало питання наявності централізованого газопостачання у сільських населених пунктах.

Органами державної статистики кожні 5 років проводиться одноразове суцільне обстеження сільських населених пунктів по областях. У рамках дослідження по Черкаській області оприлюднено такі показники забезпеченості газопостачанням на 1 січня 2001 р.: 28,7% сільського населення мають центральне опалення (95626 квартир), 23,4% (22376 квартир) користуються природнім газом. Порівняно з показниками на 1 січня 1996 р. маємо 17,7% (57882 квартир) сільських житлових будинків забезпечені центральним опаленням, 11,2% (36708 квартир)– природній газ.

Головне управління статистики Кіровоградської області зазначило наступні статистичні показники: кількість сільських населених пунктів, які постачаються газом на початку 1996 р – 889(174713 квартир), 2001 р. – 889 (155846 квартир). У тому числі зрідженим газом користуються на початок 1996 р. – 823 населені пункти (174713 квартир), 2001р. – 767 населені пункти (155846 квартир).Кількість квартир газифікованих сіт'ювим газом 1996 р. – 14847, 2001 р. – 20767.

Головне управління статистики у Вінницькій області за результатами соціально-економічного дослідження сільського населення області опублікувало такі дані по газифікації: 1996 р. – 4,5% (20511 квартир), 2001р. – 6,8 % (31127 квартир).

Надання комунально-побутових послуг сільському населенню – сфера діяльності сільради, сільськогосподарських підприємств, спеціально створених організацій та приватних осіб. Забезпечення вугіллямта дровами частіше брали на себе сільради або сільськогосподарські підприємства, спеціально створені організації частіше забезпечують населення скрапленим газом.

Отже, незважаючи на те, що за переважною більшістю кількісних показників житловий фонд сільської місцевості перевищує, а за якісними показниками значно поступається передбаченим нормам, слід відзначити тенденцію до поступового, але стабільного покращення індикаторів умов проживання саме сільських домогосподарств. Тому сьогодні потребує більш детальних досліджень з питань побуту сільського населення, щоб прослідкувати причинно-наслідковий зв'язок і тенденцію розвитку комунального господарства в регіональному розрізі.

Список літератури:

1. Бюлетень соціально-економічної характеристики сільських населених пунктів Черкаської області станом на 1.01.1996 року / Відп. за вип. В.Г. Сокоренко – Черкаси: Черкаське обласне управління статистики, 1996 – 41 с
2. Комунальне господарство Кіровоградської області – Кіровоград: Кіровоградське обласне управління статистики, 2001 – Табл. №5, №6, №7, №13 №31
3. Постанова «Про водопостачання сільських населених пунктів України.» [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/134-92-п>
4. Соціально-економічна характеристика сільських населених пунктів за формою №1 – Село: Вихідні таблиці за переліком №1 – Вінниця: Головне управління статистики, 1996.
5. Соціально-економічна характеристика сільських населених пунктів за формою №1 – Село: Вихідні таблиці за переліком №1 – Вінниця: Головне управління статистики, 2006.
6. Черкащина у цифрах (до 50-річчя утворення області). Статистичний збірник / В.П. Приймак. – Черкаси: Черкаське обласне управління статистики, 2003 – с.51.